Мирчо Кикиридков в спомените на Любомир Бобевски

…Македонският революционер Мирчо Кикиридков, който се числеше в нелегалната македонска организация, бе родом от гр. Щип – гнездото на волните македонски орли. Не в едно сражение с вразите на народа и племето ни е участвувал той като четник-борец. Възложената му от ВМРО задача той най-добросъвестно и усърдно е изпълнявал. Никога не е манкирал и саботирал дълга си. Никога не е казвал: – Нямам възможност! Не разполагам с време и средства. Неразположен съм или не мога! Това той смяташе за отстъпление от позицията на дълга си, за малодушие и страхопъзливост. Мирчо не си жалеше нито кожата, нито спокойствието, не се боеше и не трепваше пред нищо, когато в името на свободата трябваше да се извърши някой подвиг.

Много светли страници от родолюбива дейност написа той в революционната патриотична история на нашия храбър, горд и велик народ, който до завчера и вчера пъшкаше под черния хомот на агаряните, а и днес докога не знам под кървавия хомот на гърци и сърби, обособили се в югославска държава, чието кормило и камшик държат шумадийските свинари…

Неведнъж Мирчо е влизал и лежал в затвора. Неведнъж е малтретиран от силните на деня за привързаността му към делото, на което бе посветил буйната си младост, светлите дни от живота си в предано и съзнателно жречество.

Мирчо на ръст не бе висок. Той бе набит и енергичен младеж. С бледо-сив тен на лицето си. Имаше големи, черни, проницателни и живи очи. С мълниена бързина разсъждаваше, взимаше съответни решения и на всяко начинание даваше благополучен край.

Обличаше се елегантно, учтив бе в отношенията си, любезен и внимателен бе към всекиго и всякога готов да услужи всекиму според силите и средствата си. Един Великден щях да посрещна с фасул и леща, защото бях изпаднал в безпаричие, но Мирчовото благосклонние не допусна това нарушение на религиозно-църковната ни традиция. Неговото ястребово око схвана затруднението, което бе ме стиснало като в клещи, та ловко и бързо пъхна в джоба на дрехата ми една кръгла сумичка в банкноти. – Това вместо червено яйце за Възкресение!” – Иначе щеше да е “идеже нест ни печал, ни воздихание”...

– отвърнах аз. “Сега вече мога на всяко: “Христос возкресе” с възглас: “Воистина возкресе.”

Мирчо бе в терористичната група на ВМРО, която имаше за задача, да привежда в изпълнение произнесените над провинени спрямо организацията смъртни присъди. Избор на екзекутора-палач ставаше по жребие. В една торба се слагаха толкова бели топчета без едно, колкото души бяха изпълнителите, а едното топче до сбора се слагаше черно. Раздрънкваха топчетата в торбата, после се изреждаха всички и вадеха по едно топче. Оня, който извадеше черното, нему се вменяваше в дълг да извърши екзекуцията.

Над македонеца Славчо Ковачев, софийски мирови съдия, за неизправност и грубо нарушение на комитетския устав, бе произнесена смъртна присъда. И жребият за нещастие, се паднал на Мирчо да ликвидира набелязаната жертва. И мъчно и тежко било Мирчо да свърши тая неблагодарна работа, но нямало що да прави, защото не изпълни ли я, то той понася тежестта й и застава на място на осъдения.

Снабден с парабел, той като сянка се движил след Славчо Ковачев и търсеше удобен случай да мине към акция.

И един ден му се отдаде възможност да извърши делото на Каина. Славчо се движеше по бул. “Мария Луиза” и при Втори полицейски клон срещу джамията извива по тясната и къса уличка да влезе през южните врати в Халите. Още нестигнал до вратата Мирчо го настига, изважда парабела и го застрелва. Вдигнал се шум и глъч, стекли се проходящи, натрупала се дълга, която успела да залови убиеца и да го предаде на властта.

Убитият отнесли в моргата при Александровската болница, а убиеца отвели в полицейския участък на ул. “Марин Дринов”. ВМРО по него време бе властен и могъщ фактор, даде нареждане до правителството Мирчо да бъде освободен и пуснах на свобода, като се пръсне слух, че бил успял да избяга от участъка.

Не мина дълго и всички политически нарушения и престъпления бяха заличени с амнистия. В тая категория попадаше и деянието извършено над гражданина Славчо Ковачев. Мирчо бе освободен от отговорност, излезе на бял свят и заживя легално. Едно го безпокоеше само, че не се прекрати, а остана в движение повдигнатото срещу него обвинение, че е носил без позволителен билет огнестрелно оръжие.

Веднъж, седнали двама на чаша вермут в “Торино” на ул. “Леге”, го запитах:

– Не трепна ли ръката и не мигна ли ти окото, когато насочи пистолета срещу добрия български гражданин Ковачев?

– На тоя въпрос, тъй често ми задаван, никому още не съм дал отговор, но към теб ще бъда откровен. С Ковачев не се познавах. Чул бях, че е човек с прекрасна душа. Че се

ползува с добро име в обществото. Че е отличен патриот. За отношенията му към организацията не знаех нищо: нито, че е в обтегнати връзки с нея, нито какво нарушение е извършил спрямо нея, та така жестоко го съди и осъжда. Знаех само едно: мен се падна жребието да го убия и трябваше да го убия, иначе аз трябваше да бъда убит. Тежка и съдбоносна задача. В душата си аз проклинах съдбата, която ми пъхна черното топче в ръцете. Много съжалявам за станалото, а и съвестта ми ме бори и безпокои… Сега ми кажи, има ли път и кой е той, по който бих могъл да се отърся от отговорност по заведеното срещу ми наказателно дело, че съм носил оръжие, без да имам право? По тая работа би ли могъл да си ми полезен?

– Когато се насрочи делото, ще бе уведомиш. Тогава ще потърсим други и раздруми. Сега е още рано.

– Вече на два пъти делото се насрочва и по настояване на защитата се отлага…

– Кой ти е защитник? Има ли чене, език, бива ли го?

– Синът на дедо Благой Димитров от село Емборе, Кайларско, Манчо. Сега на ново му е дадено ход, насрочено е за през следната седмица… – Извади призовката, подаде ми я да я прочета… – Е?!

– Записвам си номера на делото, на наказателното отделение и деня на разглеждането. Довечера ще се срещнем, да ти дам сведения, какво съм извършил…

– Както всяка вечер, така и тази, ще съм в бирария “Батенберг”...

Следобед отидох в Стефан Царвулков.

– Стефо, пак го опрях до теб, да спасим един добър човек…

– За кого е думата?

– За убиеца на Славчо Ковачев…

– Значи, за Мирчо е… Какво иска?

– За убийството го хвана закона за амнистията, а за пистолета, който е много по-маловажен въпрос, подлежи на наказание… Една груба несъвместимост! Делото по тоя повод е насрочено. Ето призовката!

Стефан я пое, хвърли око и видя в кое наказателно отделение ще се следи и кога.

– Председател на съда, при който ще се гледа делото, е моя бивш заместник Никола Кирков, на когото ще говоря и вервам да ме чуе. Единият член от съдиите е Борис Бързаров…

– …Та той ми е отличен приятел. А и работата не е до приятелство, а до съвест и справедливост. Може да е законно, но не и правдиво…На него аз му говоря… Другият член от съдиите, кой е?

– Той не играе голяма роля, защото е почти мъртва буква в състава, някакъв си стажант е.

Срещнах се с Борис Бързанов. Изслуша ме. И обеща да е в полза на подсъдимия. На Никола Кирков говори Стефан, който намерил, че е приел застъпничеството му, та и той дал обещание…

Мирчо бе спасен, не отиде в затвора.

Но през фаталната 1944 година с важната птица от Дирекцията на Полицията Андрей Праматаров, да се спасят от развилнелите се комунистически изстъпления забягват към югославската граница с цел да я прехвърлят, но биват възпрепятствани и се отправят към турската граница. Проследени от червените бандити, биват заловени, като Мирчо става жертва на кръволочните им страсти. Праматаров успява да склони палачите си, че ще им предаде голям брой вкостенени фашисти, само и само да не го убиват. Докаран и арестуван в Дирекцията на Полицията той бива съден и осъден на смърт, но не изпълнили присъдата, като свидетел срещу разни мирни и порядъчни граждани, които с лъжесвидетелствуване изпрати на разстрел… Така трагично Мирчо скончи живота си, а неговият “интимен” и “задушевен” приятел, чрез позорно приятелство, успя да отърве главата си…

Спомени (тефтери) на Любомир Бобевски;

Държавна агенция “Архиви”.

Транскрибирал – Ф. Пеловски.

Македонският революционер Мирчо Кикиридков, който се числеше в нелегалната македонска организация, бе родом от гр. Щип-гнездото на волните македонски орли. Не в едно сражение с вразите на народа и племето ни е участвувал той като четник-борец. Възложената му от ВМРО задача той най-добросъвестно и усърдно е изпълнявал. Никога не е манкирал и саботирал дългът си. Никога не е казвал: — Нямам възможност! Не разполагам с време и средства. Неразположен съм или

не мога! Това той смяташе за отстъпление от позицията на дълга си, за молодушие и страхопъзливост. Мирчо не си жалеше нито кожата, нито спокойствието, не се боеше и не трепташе пред нищо, когато в името на свободата трябваше да се извърши някой подвиг.

ЦЕНТР. ДЪРЖ. ИСТОР. АРХИВ

Много светли страници от родолюбива дейност написа той в революционната патриотична история на нашия храбър, горд и велик народ, който до завчера и вчера пъшкаше под черния хомот на агаряните, а от днес до кога незнам под кървавия хомот на гърци и сърби, обособили се в югославска

държава, чието кормило и камшик държа-
ла шумадийските свинери...

Не веднаж Мирчо е влизал и лежал
в затвора. Не веднаж е малтетиран от сил-
ните на деня за превъзнаността му към
делото, на което бе посветил буйната си
младост, светлите дни от живота си в пре-
данно и съзнателно жречество.

ЦЕНТР. ДЪРЖ.
ИСТОР. АРХИВ

Мирчо на ръст не бе висок. Той бе на-
биз и енергичен младеж. С бледо-сив тен на
лицето си. Имаше големи, черни, проницателни
и живи очи. С мълниена бързина разсъждава-
ше, взимаше съответни решения и на всяко на-
чинание даваше благополучен край.

ИСТОР. АРХИВ

Обличаше се елегантно, учтив бе в отношенията си, любезен и внимателен бе към всекого и всякога готов да усуши всеки му според силите и средствата си. Един Великден щях да посрещна с фасул и леща, защото бях изпадная в безпаричие, но Мирчовото благосклонне не допусна това нарушение на религиозно-църковната ни традиция. Неговото ястребово око съвана затруднението, което бе ме стиснало като в клещи, та ловко и бързо пъхна в джоба на дрехата ми една кръгла сумичка в банкнота. — „Това вместо червено яйце за Възкресение!" — „Инакше щеше да е „идеже нест ни печал, ни воздихание"... — отвър-

на смешкам аз. „Сега вече мога да отвърна на всяко: „Христос воскресе" с възглас: „Воистина воскресе!"

ЦЕНТР. ДЪРЖ. ИСТОР. АРХИВ

Мирчо бе в терористичната група на ВМРО, която имаше за задача, да привежда в изпълнение произнесените над провинени спрямо организацията смъртни присъди. Избор на екзекутора-палач ставаше по-ждрие. В една торба се слагаха толкова бели топчета без едно, колкото души бяха изпълнителите, а едното топче до сбора се слагаше черно. Разбръкваха топчетата в торбата, после се изреждаха всички и вадеха по едно топче. Оня, който извадеше черното, нему се вменяваше в дълг да

извърши екзекуцията.

Над македонеца Славчо Ковачев, софийски мирови съдия, за неизправност и грубо нарушение на комитетския устав, бе произнесена смъртна присъда. И жребият, за нещастие, се паднал на Мирчо да ликвидира набелезаната жертва. И мъчно и тежко било Мирчу да свърши тая неблагодарна работа, но нямало що да прави, защото не изпълни ли я, то той понася тежеста ѝ и застава на мястото на осъдения.

ЦЕНТР. ДЪРЖ. ИСТОР. АРХИВ

Снабден с парабел, той като сянка се движил след Славчо Ковачев и търсеше удобен случай да мине към акция.

И един ден му се удаде възможност
да извърши делото на Каина. Славчо се
миреше по бул. „Мария Луиза" и при Втори по-
щенски клон срещу дружилията извива по тяс-
ната и къса уличка да влезе през южните вра-
та в калите. Още нестигнал до вратата Мир-
чо го настига, изважда парабела и го застрел-
ва. Здигнал се шум и глъч, стекли се проходя-
щи, натрупала се тълпа, която успела да за-
лови убиеца и да го предаде на властта.

Убитият отнесли в моргата при Алек-
сандровската болница, а убиеца отвели в
Пети полицейски участък на ул. „Марин Дринов".
ВМРО по него време бе властен и мо-

...фактор, даде нареждане до правител-
ството Мирчо да бъде освободен и пуснат на
свобода, като се тръгне слух, че бил успел да
избяга от участъка.

ЦЕНТР. ДЪРЖ.
ИСТОР. АРХИВ

Не мина дълго и всички политически
нарушения и престъпления бяха заличени с
амнистия. В тая категория попадаше и дел-
ението извършено над гражданина Славчо
Ковачев. Мирчо бе освободен от отговорност,
излезе на бял свят и заживя легално. Едно
го безпокоеше само, че не се прекрати, а ос-
тана в движение по вдигнатото срещу му
обвинение, че е носил без позволителен билет
огнестрелно оръжие.

ИСТОР. АРХИВ

Веднаж, седнали Дама на чаша
пут в „Торино" на ул. „Леге", го запитав:

— Не трепна ли ти ръката и не мигна
ли ти окото, когато насочи пистолета срещу
добрия български гражданин Колачев?

— На тоя въпрос, тъй често ми задаван,
никому още не съм дал отговор, но към теб ще
бъда откровен. С Колачев не се познавах. Чул
бях, че е човек с прекрасна душа. Че се ползува
с добро име в обществото. Че е отличе патри-
от. За отношенията му към организацията
не знаех нищо: нито че е в обтегнати връз-
ки с нея, нито какво нарушение е извършил
спрямо нея, та така жестоко го съди и отсъди

ИСТОР. АРХИВ

Знаеш само едно: мен се падна жребият да го убия и трябваше да го убия, иначе аз трябваше да бъда убит. Тежка и съдбоносна задача. В душата си аз проклинах съдбата, която ми пъхна черното топче в ръцете. Много съжелявам за станалото, а и съвестта ми ме бори и безпокои... Сега ми кажи, има ли път и кой е той, по който бих могъл да се отърся от отговорност по заведеното срещу ми наказателно дело, че съм носил оръжие, без да имам право? По тая работа би ли могъл да си ми полезен?

— Когато се насрочи делото, ще ме уведомиш. Тогава ще потърсим друми и раздруми. Сега е още рано.

Ще на два пъти делото се насрочва и по настояване на защитата, се отлага...

— Кой ти е защитник? Има ли чене, език, бива ли го?

— Синът на дядо Благой Димитрев от село Емборе, Кайларско, Манчо. Сега на ново му е дадено под, насрочено е за през следна седмица... — Извади призовката, подаде ми я да я прочета... — Е?!

ЦЕНТР. ДЪРЖ. ИСТОР. АРХИВ

— Записвам си номера на делото, наказателното отделение и деня на разглеждането. Довечера ще се срещнем, да ти дам сведения, какво съм извършил...

— Както вика вечер, така и тази, ще

да в бирарий „Базенберг"...
След обед отидох в Стефан Царкулов.

— Стефо, пак го опрях до теб, да спасим един добър човек...

— За кого е думата?

— За убиеца на Славчо Ковачев...

— Значи, за Мирчо е... Какво иска?

— За убийството го ѣвана закона за амнистията, а за пистолета, който е много по-маловажен въпрос, подлежи на наказание... Една груба несъвместимост! Делото по тоя повод е нагрочено. Ето призовката!

ЦЕНТР. ДЪРЖ. ИСТОР. АРХИВ

Стефан я пое, ѣверли око и видя в кое наказателно отделение ще се гледа и кога.

ЦЕНТР. ДЪРЖ.
ИСТОР. АРХИВ

— Председател на съда, при който ще се гледа делото, е моя бивш заместник Никола Кирков, на когото ще говоря и вярвам да ме чуе. Единият член от съдните е Борис Бързаков...

— ...Та той ми е отличен приятел. А и работата не е до приятелство, а до съвест и справедливост. Може да е законно, но не и правдиво... На него аз му говоря... Другият член от съдните кой е?

— Той не играе голяма роля, защото е почти мръзва буква в състава, някакъв си стажант е...

Срещнах се Борис Бързаков. Изслуша ме. И обеща да е в полза на подсъдимия. На Никола Кирков говори Стефан, който намерил, че е правдиво застъпничеството му, та и той дал обещание...

ИСТОР. АРХИВ

Мирчо бе спасен, не отиде в затвора.

Но през фазалната 1944 година с 10 лаз-
ната пъща от Дирекцията на Полицията Андрей
Прамазаров, да се спасят от развилнялите кому-
нистически изстъпления забягват към югослав-
ската граница с цел да я преверлят, но биват
възпрепятствувани и се отправят към турска-
та граница. Проследени от червените бандити,
биват залавени, като Мирчо става жертва
на кръволочните им страсти. Прамазаров
успява да склони палачите си, че ще им пре-
даде голям брой вкостенени фашисти, само и
само да не го убиват. Докаран и арестуван
в Дирекцията на Полицията той бива свен

...ъ ...ъ ...ъ